

Forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel 26 - Fredete eiendommer i landsverneplan Statkraft

GLOMFJORD KRAFTVERK

Kommune:

1837/Meløy

Gnr/bnr:

45/1

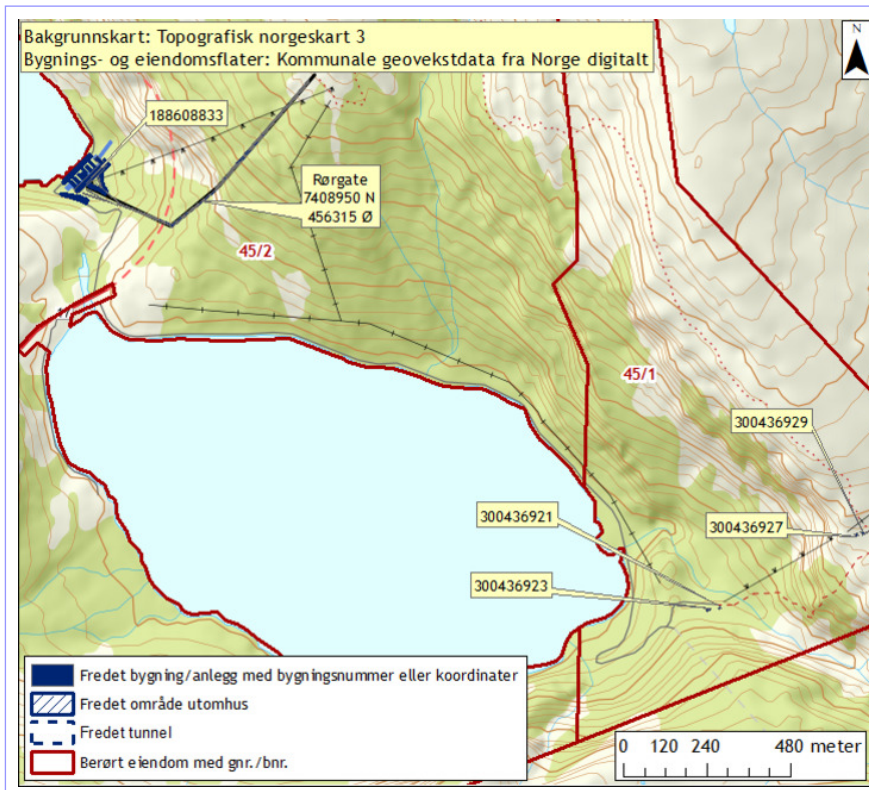
45/2

AskeladdenID:

241589

**Referanse til
landsverneplan:**

Kompleks 9903246

Omfang fredning**Byggnavn**

- Gondolbane nedre stasjon
- Gondolbane øvre stasjon
- Kabelbane "kjibba" nedre stasjon
- Kabelbane "Kjibba" øvre stasjon
- Kraftstasjon
- Rørgate
- Stasjonsområde

Oppført

1960 - 1960
1960 - 1960
1914 - 1914
1914 - 1914
1900 - 1964
1915 - 1920

Bygningsnr. Gnr/bnr

300436923 45/1
300436927 45/1
300436921 45/1
300436929 45/1
188608833 45/2
45/2
45/2

Omfang

Eksteriør
Eksteriør
Eksteriør/Interiør
Eksteriør/Interiør
Eksteriør
Eksteriør
Utomhus

Forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel 26 - Fredete eiendommer i landsverneplan Statkraft

Fredning kompleks

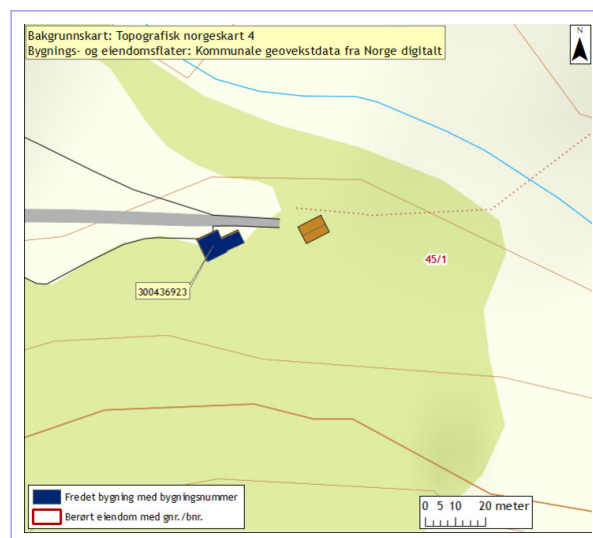
Omfang:	Fredningen omfatter byggverkene og utomhus som nevnt ovenfor.
Formål:	Formålet med fredningen er å bevare Glomfjord kraftverk som et industrikraftverk fra 1920 med et helhetlig kulturmiljø av nasjonal vannkrafthistorisk verdi. Fredningen skal sikre enkeltbygningene, bygningenes innbyrdes sammenheng, utomhus, samt kulturhistoriske verdier knyttet til anlegget som helhet.
Begrunnelse:	Kraftverket er et tidlig industrikraftverk og det første staten ervervet for industrikraftformål. Dette må ses i sammenheng med statens økte økonomiske aktivitet og engasjement under 1. verdenskrig. Til anlegget knytter det seg flere sentrale personer i norsk kraft- og industrihistorie, som for eksempel statsminister Gunnar Knudsen, som fikk innført blant annet konsesjonsloven i 1909 og kraftverksarkitekt Olaf Nordhagen. Anlegget er tillagt symbolverdi, både over rallarenes innsats i norsk kraftutbygging, samt norske og alliertes sabotasjeaksjoner i perioden 1940-1945. Anlegget var åsted for en spektakulær sabotasjeaksjon, "Operation Musketoon", under 2. verdenskrig. Kraftverket har høy pedagogisk verdi ved å vise selve produksjonsprosessen i dagen, samt hvordan tilgang på vannkraft bestemte lokaliseringen av industri, med nødvendig infrastruktur og boliger. Kraftstverket inngår i den senere Stor- Glomfjordutbyggingen, som omfatter kraftverkene Fykan og Svartisen (1993) og viser slik nær 100 års utvikling av norsk vannkrafthistorie i et og samme geografiske område.

Forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel 26 - Fredete eiendommer i landsverneplan Statkraft

GONDOLBANE NEDRE STASJON

Bygningsnr:	300436923
Gnr/bnr:	45/1
Oppført:	1960 - 1960
AskeladdenID:	241589-1
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 9903588 Kompleks 9903246

Fredning bygning

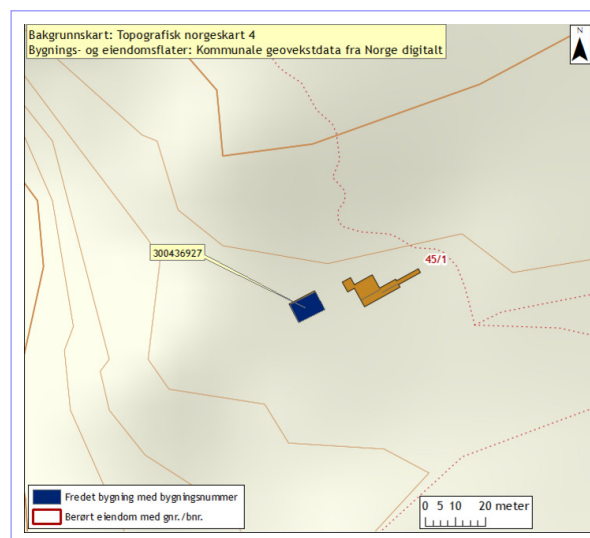
Omfang:	Fredningen omfatter bygningens eksteriør og gondolvogna. Fredningen inkluderer hovedelementer som konstruksjon, fasadekomposisjon, materialbruk, overflatebehandling og bygningsdeler som vinduer, dører og detaljer som skilt og dekor m.v.
Formål:	Formålet med fredningen er å bevare en viktig teknisk transportløsning og installasjon som en del av kultur- og kraftproduksjonsmiljøet. Videre er formålet å vise utviklingen av kabelbasert transportsystemer. Formålet med fredningen er videre å sikre hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige og eldre deler som dører og vinduer, samt materialbruk og overflater samt gondolvogna.
Begrunnelse:	Gondolbanen avløste kabelbanen "kjibba" som transportmulighet til fjells. Den ble bygget på 1960-tallet, men er nå faset ut som transportmiddel. Gondolbanen består av to drivverksbygninger og en malt gondolvogn i stål. Gondolbanen er med på å formidle utbyggingen av et kraftanlegg i et utilgjengelig landskap uten infrastruktur. Den utgjør viktige elementer i historien om kraftutbyggingen og behovet for transport for å drifte kraftverket med vannveier, dammer og inntak som ble betjent manuelt sommer som vinter. Kulturminnet viser det til dels krevende og livsfarlige arbeidet som ble utført ved å bygge store, kompliserte anlegg i områder med et ugjestmildt klima i et bratt terreng, men og om forbedringer ved at ny teknologi blir tatt i bruk.

Forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel 26 - Fredete eiendommer i landsverneplan Statkraft

GONDOLBANE ØVRE STASJON

Bygningsnr:	300436927
Gnr/bnr:	45/1
Oppført:	1960 - 1960
AskeladdenID:	241589-2
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 9903593 Kompleks 9903246

Fredning bygning

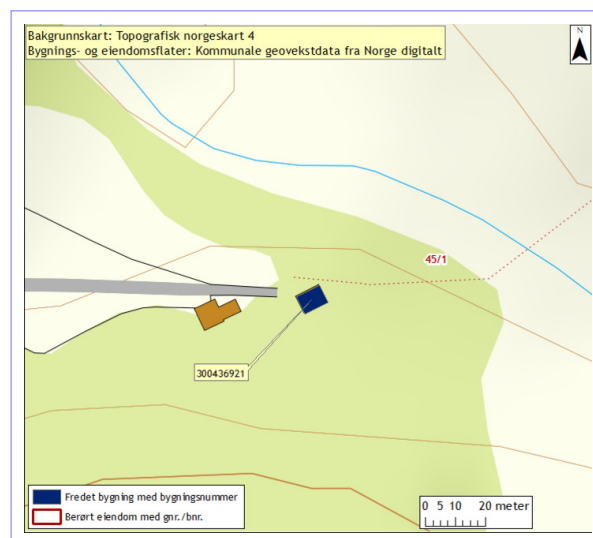
- Omfang:** Fredningen omfatter bygningens eksteriør. Fredningen inkluderer hovedelementer som konstruksjon, fasadekomposisjon, materialbruk, overflatebehandling og bygningsdeler som vinduer, dører og detaljer som skilt og dekor m.v.
- Formål:** Formålet med fredningen er å bevare en viktig teknisk transportløsning og installasjon, og utviklingen av disse, som en del av kultur- og kraftproduksjonsmiljøet. Videre er formålet å vise utviklingen av kabelbasert transportsystemer.
- Formålet med fredningen er videre å sikre hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige og eldre deler som dører og vinduer, samt materialbruk og overflater.
- Begrunnelse:** Gondolbanen avløste kabelbanen "kjibba" som transportmulighet til fjells. Den ble bygget på 1960-tallet, men er nå faset ut som transportmiddel. Gondolbanen består av to drivverksbygninger og en malt gondolvogn i stål. Gondolbanen er med på å formidle utbyggingen av et kraftanlegg i et utilgjengelig landskap uten infrastruktur. Den utgjør viktige elementer i historien om kraftutbyggingen og behovet for transport for å drifte kraftverket med vannveier, dammer og inntak som ble betjent manuelt sommer som vinter. Kulturminnet viser det til dels krevende og livsfarlige arbeidet som ble utført ved å bygge store, kompliserte anlegg i områder med et ugjestmildt klima i et bratt terreng, men og om forbedringer ved at ny teknologi blir tatt i bruk.

Forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel 26 - Fredete eiendommer i landsverneplan Statkraft

KABELBANE "KJIBBA" NEDRE STASJON

Bygningsnr:	300436921
Gnr/bnr:	45/1
Oppført:	1914 - 1914
AskeladdenID:	241589-3
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 9903587 Kompleks 9903246

Fredning bygning

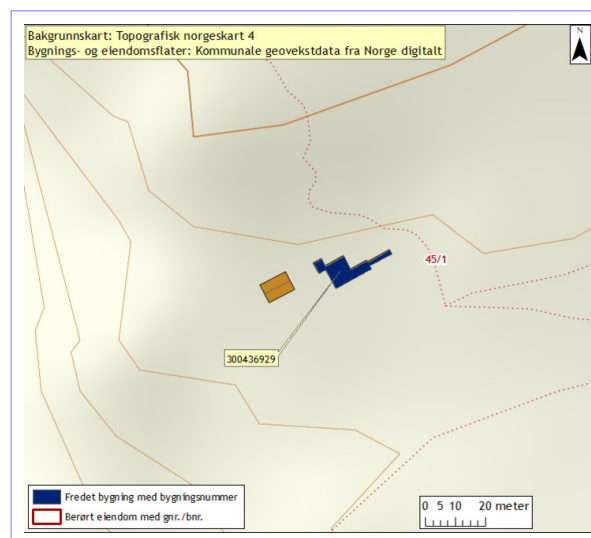
- Omfang:** Fredningen omfatter bygningens eksteriør og interiør. Fredningen inkluderer hovedelementer som konstruksjon, fasadekomposisjon, materialbruk, overflatebehandling og bygningsdeler som dører og vinduer, samt oppheng i form av bukker, drivverk, og en større transportplattning i tre og jern. Fast inventar er fredet som del av interiøret.
- Formål:** Formålet med fredningen er å bevare en viktig teknisk transportløsning og installasjon som en del av kultur- og kraftproduksjonsmiljøet. Videre er formålet å vise utviklingen av kabelbasert transportsystemer.
- Formålet med fredningen er videre å sikre hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige og eldre deler som dører og vinduer, samt materialbruk og overflater. Formål med fredning av interiør er å opprettholde opprinnelig rominndeling med opprinnelige og eldre bygningsdeler, overflater og materialbruk, belysning, armaturer og detaljer, samt opprinnelig fast inventar.
- Begrunnelse:** Kabelbanen "Kjibba" er med på å formidle utbyggingen av et kraftanlegg i et utlgjengelig landskap uten infrastruktur. Kjibba var det første motoriserte fremkomstmiddel som ble etablert for å frakte verktøy, utstyr og materiell til fjells under den første anleggstid, samt personell. Kjibba var i bruk helt til på 1970-tallet. Den utgjør viktige elementer i historien om kraftutbyggingen og behovet for transport for å drifte kraftverket med vannveier, dammer og inntak som ble betjent manuelt sommer som vinter. Kulturminnet viser det til dels krevende og livsfarlige arbeidet som ble utført ved å bygge store, kompliserte anlegg i områder med et ugjestmildt klima i et bratt terreng, men og om forbedringer ved at ny teknologi blir tatt i bruk.

Forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel 26 - Fredete eiendommer i landsverneplan Statkraft

KABELBANE "KJIBBA" ØVRE STASJON

Bygningsnr:	300436929
Gnr/bnr:	45/1
Oppført:	1914 - 1914
AskeladdenID:	241589-4
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 9903632 Kompleks 9903246

Fredning bygning

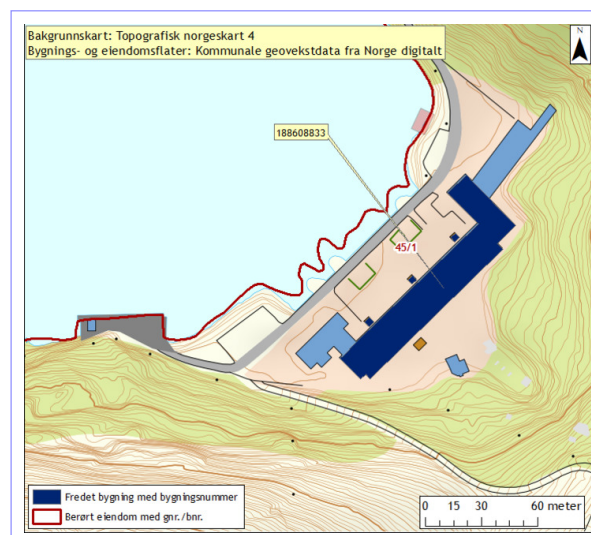
- Omfang:** Fredningen omfatter bygningens eksteriør og interiør. Fredningen inkluderer hovedelementer som konstruksjon, fasadekomposisjon, materialbruk, overflatebehandling og bygningsdeler som dører og vinduer, samt oppheng i form av bukker, drivverk, og en større transportplattning i tre og jern. Fast inventar er fredet som del av interiøret.
- Formål:** Formålet med fredningen er å bevare en viktig teknisk transportløsning og installasjon som en del av kultur- og kraftproduksjonsmiljøet. Videre er formålet å vise utviklingen av kabelbasert transportsystemer.
- Formålet med fredningen er videre å sikre hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige og eldre deler som dører og vinduer, samt materialbruk og overflater. Formål med fredning av interiør er å opprettholde opprinnelig rominndeling med opprinnelige og eldre bygningsdeler, overflater og materialbruk, belysning, armaturer og detaljer, samt opprinnelig fast inventar.
- Begrunnelse:** Kabelbanen "Kjibba" er med på å formidle utbyggingen av et kraftanlegg i et utlgjengelig landskap uten infrastruktur. Kjibba var det første motoriserte fremkomstmiddel som ble etablert for å frakte verktøy, utstyr og materiell til fjells under den første anleggstid, samt personell. Kjibba var i bruk helt til på 1970-tallet. Den utgjør viktige elementer i historien om kraftutbyggingen og behovet for transport for å drifte kraftverket med vannveier, dammer og inntak som ble betjent manuelt sommer som vinter. Kulturminnet viser det til dels krevende og livsfarlige arbeidet som ble utført ved å bygge store, kompliserte anlegg i områder med et ugjestmildt klima i et bratt terreng, men og om forbedringer ved at ny teknologi blir tatt i bruk.

Forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel 26 - Fredete eiendommer i landsverneplan Statkraft

KRAFTSTASJON

Bygningsnr:	188608833
Gnr/bnr:	45/2
Oppført:	1900 - 1964
AskeladdenID:	241589-5
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 9903584 Kompleks 9903246

Fredning bygning

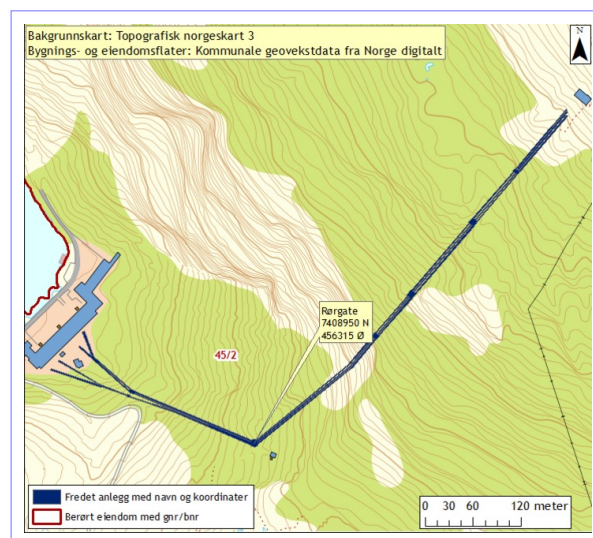
- Omfang:** Fredningen omfatter kraftstasjonens eksteriør, med tre utvendige ventilasjonstårn, og inkluderer hovedelementer som konstruksjon, fasadekomposisjon, materialbruk, overflatebehandling og bygningsdeler som vinduer, dører, pipeløp over tak og detaljer som skilt og dekor mv.
- Formål:** Formålet med fredningen er å bevare kraftstasjonen som et eksempel på tidlig 1900-talls industriekraftverk.
- Formålet med fredningen er videre å sikre hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige og eldre deler som dører og vinduer, samt materialbruk og overflater.
- Begrunnelse:** Kraftstasjonen har et stort L-formet hovedvolum som synliggjør maskinsalens plassering. Fløyen har saltak mens hjørnebygget er markert som et tårn under et bratt pyramidetak. De tre små luftebyggene foran kraftstasjonen er i betong og har samme arkitektoniske utforming med pyramidetak. Kraftstasjonen er tegnet av arkitekt Olaf Nordhagen. Fasaden, med dekorelementer, er nær opprinnelige og med tilpassede, nyere vinduer. Andre byggetrin, startet under andre verdenskrig, var basert på originale tegninger og ses med en skjøt i den lange bygningskroppen. Dette styrker bygningens historiefortellende verdi, ved å vise hvordan kraftstasjoner er under kontinuerlig endring og tilpasning.

Forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel 26 - Fredete eiendommer i landsverneplan Statkraft

RØRGATE

Bygningsnr:	
Gnr/bnr:	45/2
Oppført:	1915 - 1920
AskeladdenID:	241589-7
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 9903586 Kompleks 9903246

Fredning bygning

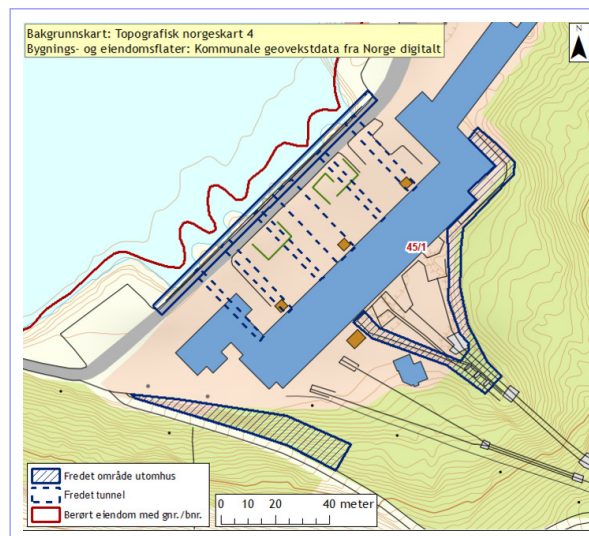
Omfang:	Fredningen omfatter rørgatens eksteriør og inkluderer hovedelementer som konstruksjon, materialbruk, overflatebehandling, fundamentering, forankringsklosser, festeanordninger, belysning og andre tilhørende tekniske installasjoner samt detaljer.
Formål:	Formålet med fredningen er å bevare en rørgate med stålvandring, stolpebelysning og forankringsklosser som en del av kultur- og produksjonsmiljøet som kraftverket utgjør. Fredningen skal sikre rørgatas konstruksjon og formspråk og detaljeringen så som tekniske løsninger, materialbruk og overflater.
Begrunnelse:	Rørgaten inngår som en viktig del av kultur- og produksjonsmiljøet som kraftverket utgjør. Rørgaten med belysning er et kjent landemerke på vei inn Glomfjorden. Rørgaten består av Stålrør på betongklosser og er ekstremt bratt. Rørgaten viser også en spesiell teknikk for sammenføyning av rørene ved smisveising. Det var i denne rørgaten at kommandosoldater i september 1942 plasserte og detonerte en sprengladning som førte til sabotasjeaksjonen Operasjon Muskedunder.

Forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel 26 - Fredete eiendommer i landsverneplan Statkraft

STASJONSOMRÅDE

Bygningsnr: 45/2
 Gnr/bnr: 45/2
 Oppført:
 AskeladdenID:
 Referanse i landsverneplanen: Bygning 9903585
 Komplex 9903246

Fredning bygning

- Omfang:** Fredningen omfatter natursteinsmurene nær kraftstasjonen og inkluderer hovedelementer som konstruksjon, materialbruk, overflatebehandling og detaljer.
- Fredningens avgrensning er markert med blå skravur på kart.
- Formål:** Formålet med fredningen er å bevare de mange natursteinsarbeider av høy håndverksmessig kvalitet nær kraftstasjonen som en del av kultur- og kraftproduksjonsmiljøet.
- Begrunnelse:** Stasjonsområdet er preget av natursteinsmurer oppført med steiner som har vært tatt ut fra natursteinsbruddet bak kraftstasjonen. Murene er oppført både som ledemurer/kanaler for vann for produksjon, som støttemur foran kraftverket mot havet, vegskråninger og for rassikring og kanaler for rørgata bak kraftstasjonen. Murene er en dokumentasjon på håndverkstradisjoner som er i ferd med å forsvinne. Presisjonen og selve den håndverksmessige utførelsen av murerarbeidene og det faktum at all stein til murene er tatt ut i området, høyner uteområdets og murenes verneverdi. Murene er både tørrstablet og fuget med tette fuger som skal hindre at vann vasker ut bakenforliggende fyllmasse.